

DUBLICADO
QUINZENAL
D LITERATURA:
I ART: GIRONA

ONT SE TROVA LA POESIA

La poèsie court les rues, et les poètes vont la chercher dans les nuages. Heureux celui qui la retrouvera] où elle est, c'est-à-dire dans la vérité.

A. LAMARTINE.

Núm. 9

29 Maig, 1902

SOBRE 'L MODERNISME EN L' ART

(Acabament)

I a n' aquesta corrent se li ha fet guerra, se li han oposat tots els obstacles, pró ella ha avansat sempre segura de sos passos, que com tota bona i sana ideia ha trovat valents defensors i, els uns ecscluint, els altres concedint i junts tots, trevallant han lograt que avui aquest Papu, que 'n diuen período de decadencia i sols es de transició, quedés ben determinat. Avui ja no son pas quatre ambiciosos de gloria, avui ja hi som tots a dintre i podém dir que tots volém ferne de Modernisme. Perque s' ha imposat i no podém menos que admirarlo perque crex i se presenta per tot amb el caràcter més popular, el que pot veure més tot-hom. Ja no 's queda dintre 'ls Palaus de Belles Arts. Allà comensá la lluita i ara estèn ses banderes per tot arrèu; ni s' acontenta de les il·lustracions, ni dels llibres; vol mes llibertat, més aire, més espai i llum, molta llum, per enlluernar am sos colors. Avui per tot el veiem. En les fatxades, en els ròtuls, en els tranvies, en els cotxes, dins els vagons dels trens, en els kioscos, en els arbres, fins en els guarda-rodes veiem l' *afiche*, l' anunci, el retrat del modernisme que corre, s' axampla i entra en els llogarets més arrecerats. ¡L' Anunci! Eusaqui lo que avui domina, l' art decoratíu, la pintura mural, la que preferia 'l *Salon Rose-Crais*. I sabèu perquè? Perque 'l Modernisme, fill d' un sigle de vapors, de rails, de bicicletes, d' aïsladors, de filferros i electricitat, coses prosàiques, no podia dexar de decorar aquestes i convertex els vapors en grans anuncis; dels rails n' ha fet plafons decoratius, la bicicleta li servex per compondre, dels fils del telégrafo ne fa zanevas que pinta am pols de carbó i 'l color viu dels barcos i daura am la vivesa que tenen les bujies de la electricitat.

Am l' anunci s' han lograt dues coses. Portar la nova ideia als pobles mes humils i agermanar el comers i l' industria am l' Art. Avui el comers no viu, i l' industrial no avensa si no s' enten am l' artista que li pinta ecstravagancies per anunciar el gènere.

* * *

Ara be: ¿Ahon va 'l Modernisme? Endevant: ha vingut

a destruir una rutina i potser n' implantarà un altra. Ha vingut a trencar uns motllos, i a borrar unes regles i potser ne fabricarà de nous i n' escriurà unes altres. Ha vingut a demostrar que l' Art no 's fa am tants grams de vert, ni de groc, com les receptes a cal apotecari pro potser demostrará que 's fa am certes dosis de fantasia i atreviment. Pro per axò hem d' aturar-lo? Mai! El temps l' ha portat, doncs prenemlo que no sabem hont va i pot arribar a ser un època. Dexèula a l' ideia que corri, que obri sa fantasia, si convé que convertexi 'l mon en un anunci, que l' ompli de colors, de ratlles fortes, de lletres intel·ligibles, pro dexèula, no l' aturèu. Qui seguintla 's cansi, fassi l' matex camí escoltant la remor de lluny; qui no pugui resistir sa empenta que s' amagui puig l' obra es destructora; 'ls que li tinguin odi, pitjor per ells, ja que res podrán fer contra ella i 'ls que 's vegin am cor i forses per marxar am sa volada, que trevallin sens descans i avant sempre sacerdots de la nova ideia, tinguèu fé en vostre trevall que no hi ha hagut relligió sens màrtirs. No us preocupèu si dintre 'l Modernisme hi ha bó i dolent, dexèu a l' ideia que avansi com mes millor i si en sa carrera trovi 'l precipici, jo veig sa caiguda com els rierencs que porta la riera en els dies d' avingudes del Salt de Sallent; al ferse miques en els penyalars d' abax els que pesen queden en les gòrgues, els lleugers marxen torrent avall perdentse en la confusió i esbogerrament de la riuada. Les obres bones i de pes quedaràn per sempre en el cor dels homes; les dolentes s' esventaràn com el boll de les eres.

Llavors les generacions, diran lo qu' es el Modernisme. Nosaltres no ho podem pas dir.

BERGA I BOADA.

QUI TÉ RAHÓ?

III

Demostrat ja que el concepte de pátria importa una relació necessaria al lloch ahont hem nascut, ocorre preguntar: ¿la paraula lloch significa única y exclusivament el tros

material de la superfície de la terra ahont se verificá el fet, inconscient per nosaltres, de nostra naixement? Qui tingúes de la pàtria tan migrada idea, perfectament aplicable als irracionals, no podria pas explicarse satisfactoriament l'amor y entusiasme que son nom venerable desperta en tot cor que no siga insensible á les influencies y afeccions del mon imaterial. Perqué l'home dintre del embolcall corporal té una ànima y ànima espiritual que ensemps que conex les coses materials conex també les que están sobre la materia, y ni es solés un ésser individual sinó que també es un ésser social y per lo tant es imposible que 'l concepte de pàtria que li fá vibrar los mes delicades fibres de son cor, que 'l concepte que li inspira les mes grans heroismes y li fa despreciar la mateixa mort siga un concepte que no representi altre cosa que un bocí de la crosta de la terra.

La patria com diu molt bé Heinecci (1) no está sols constituïda per un tros de terra situat á Orient ú Occident ni tampoch per aquells "turons y serres desiguals que 'l gran "Aribau dels nuvols y del cel distingía per el repós etern y "per el color mes blau:" la patria es quelcóm mes que tot aixó. La patria es, si, el territori ahont hem nascut però nó considerat aisladament, no es un territori desert, erm despoblat, sinó que es un territori habitat per agrupació de persones y nó agrupació de persones qualsevols, que podrian ser lladres, malvats ó imbecils sino agrupació ordenada de persones que forman una societat civil que assegura més y més la tranquililitat y benestar de sos individus, que no son éssers apilats sens unitat ni coesió com los grans de sorra del desert, sinó units sobre fonaments estables y mitjansant vincles permanents que ni dependeixen del albir del més fort ni de les contínues mudances de les majories. (2)

L'element territorial es certament un dels elements que integran y fins constitueixen essencialment el concepte de pàtria, però es un element secundari; l'element principal,

(1) De jure naturæ et gentium. Llib. II, cap. X.

(2) Aixís s' expressa lo ja citat Heinecci. En el mateix sentit parla Sant Agustí en sa grandiosa obra "De Civitate Dei", llib. II, cap. XXI y Sant Tomás en sa tan justament celebrada "Summa Theologica" quest. XLII, art. II de la Secunda Secundae y Vattel "Le droit des gens", t. I, lib. I y cap. XI.

l' element formal, com dirían los escolástichs, es lo haver sigut aquet mateix territori material l' inmens escenari ahont se han desenrotllat armónica y progresivament les energies vitals d' una nissaga de que formém part nosaltres, de que formaren part nostres pares, de la que formaren part nostres antepassats, que pam á pam y segle tras segle le conquistaren ó defensaren contra tota mena d' estrangers y l' ennobliren ab heroicas virtuts ó la fecundaren ab la suhor de sos fronts quant les circumstancies no exigiren que la reguesin ab la sanch de llurs venes.

Els defensors de la teoria dualista de la patria *chica* y de la patria *gran*, cap argument poden traurer d' aquesta accepció més extensa, però rigurosament propia y adecuada, que de la paraula pátria acabem d' esposar. Perqué si volen donar el nom de patria á tot territori habitat per una societat civil ordenada, llavors haurán d' admetre no dos sino moltes patries, tantes, quantes sigan les societats civils ordenades que habitin un terrer y per consegüent el barri, el municipi, el partit judidial, la provincia, etc., per no citar mes que denominacions actualment usades, serian veritables patries, ja que es evident que en quiscuna d' eixes entitats hi ha els dos elements esmentats, es dir, territori y agrupació de persones ordenada per la competent autoritat. *Quod nimis probat nihil probat*, lo que prova massa no prova res, diuen els dialéctichs y fins els més previnguts contra els aforismes escolástichs haurán d' admetre que, al menys aquesta vegada, la esmentada dita te perfecta aplicació.

Peró si, limitant l' extensió del element étich estableixen que patria es un territori habitat per una societat civil, *perfecta*, es dir, sotmesa á una autoritat civil suprema é independent en son ordre, haurán d' admetrer que de la reunió d' aquets dos elements resultaria sempre una veritable patria y aixó es insostenible. Els Polonesos, per exemple, may regoneixerán per llur patria á Rusia ó Alemanyia, per mes qué estigan sotmesos al poder del Czar ó del Kaiser: may els vencedors del Bruch ni els héroes del dos de Maig s' hagueren persuadit que sa patria era Fransa, per més qué haguessin hagut d' ajupir el coll á la dominació napoleónica: ni els boers donarán jamay el nom adorable

de pàtria á la ambiciosa Anglaterra per mes que, lo que Deu no permeti, les armes británicas arribessin un dia á ofegar el dret y la justicia que tant heroicament estan defensant les Repúblicas Sud-Africanas.

La pàtria es el resultat de la unió de dos elements, territorial un y social ó étich l' altre, elements que siguent naturals han de tenir condicions fixes, determinades per Deu y nó per la voluntat d' un conquistador afortunat ó per l' egoisme d' un astut diplomátich.

¿Quines son aquestes condicions? Les indican clarament els tractadistes de Dret Natural que se ocupan ab la detenció deguda d' aquesta importantíssima materia, prenent per basa, no denominacions convencionals, sinó l' estreta relació que uneix á la pàtria ab la familia y potestat pàtria, de la que aquella prengué el nom, y tinguént ben present que, com esplica hermosament Sant Tomás (1) la pàtria no ve á ser altre cosa que una extensió de la casa paterna y del territori doméstich, qual aixamplament y ordenada agrupació fou lo que *per se* (2) doná lloch, primer á les poblacions (*vicus*) y després á la Nació ó Estat (*civitas*). (3)

Varies son les definicions de pàtria que podriem presentar y entre elles hem escullit, per sa claretat y concisió, la que consigna l' eminentíssim Cardenal Zigliara, á qui ningú podrá rebutjar per incompetent ni per parcial, ja qué l' ilustre dominich, qué se guanyá tant envejable nom entre los mes grans filosops del sigle XIX, ni era catalá ni sapigué may que existís catalanisme en el mon. "Patria, diu l' ilustre Purpurat, es un territori succesivament extés y ocupat "per families procedents del mateix tronch, que tenen la mateixa llengua, les mateixes costums y que facilment se avenen entre sí." (4)

(1) I Politicorum, lect. I.

(2) Dihém *per se* puig *per accidens* la societat civil alguna vegada s' ha format de diferenta manera, però en contats casos y per rahò de circumstancies extraordinaries, com esplican los autors de Dret Natural. Vide Tongiorgi, llib. II, cap. IV, art. III.

(3) Mes tart ja precisarém la significació d' aquestes paraules. Els tractadistes de Dret Natural entenen per *civitas* no lo que enteném nosaltres en el llenguatge vulgar, sinó lo que entenien els antichs romans, axó es, "la unió colectiva de los ciutadans d' un mateix estat", Vegis Diccioniari de sinónims llatins de Miguel: Sant Agustí, Ep. 138 y Confess llib. III, cap. VIII.

(4) Zigliara, Summa Philosophica, vol. III, llib. II, cap. II art. IV.

A la llum d' aquesta hermosa definició ja 's veu lo insostenible de la teoria de les dos patries, perque si la patria *chica* y la patria *gran* son territoris ocupats per families procedents del mateix tronch, y que parlan una mateixa llengua, que tenen les mateixes costums y la mateixa manera de ser, no son dos patries, sino una sola: però si cada un dels dos territoris tenen origen, llengua y costums propies, y peculiars, allavors, respecte d' una mateixa persona, un ó altre ó cap d' ells será pátria, pero may podrán serho tots dos á la vegada.

¿Quina d' aquestes hipòtesis se verifica en nostre cas? Ho veurém, si á Deu plau, en el número propvinent.

JOSEPH POU Y BATLLE.

LAS DONAS D' AYGUA

*Perdémse, amor, pels bochs del temple ombrivol,
santuari d' aucells de febles alas,
aném, boscos endins, petjant apenas
pera no despertar las donas d' aygua.*

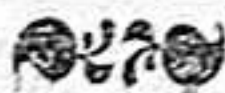
*Ellas frissan gojosas en la gorga
vorejada de trébols y vidauras
esperant mitja nit, pera rependre
son placévol romiatge.*

*Ellas son las que clóuhen en silenci
del lliri blanch los olorosos cálzers
y apetonan las herbas que 's coll-torsan
y 'l pólen xuclan de la flor que 's bada.*

*Ellas son las aymadas misteriosas
que la nit serva dins l' estany de plata;.....*

*.....
aném petjant suaument, videta mia,
pera no despertar las donas d' aygua.*

J. NOVELLAS DE MOLINS

«FLORS DE MARIA» DE MOSSÈN VERDAGUER

L' últim llibre de Mossèn Cinto, ens va venir a les mans quan acabávem de llegir uns versos que publica l' Apeles Mestres, i que 'ns semblaren la capsalera mes escaienta per lo que volem dir sobre les "Flors de Maria".

*"L' arbrecoquer s' ha enflorat;
va tot ell endiumenjat,
tot guarnit de branca en branca.
Y á cada ratxa de vent,
escampa joyosament
sa nevada de flor blanca."*

Veus aquí la impressió que sentiem tot llegint la darre-
ra obra del eczimi poeta. Ens semblava veure 'l caminant
ja per el camí de la vellesa, pero portant ancara la eterna
jovenesa de la poesia dintre son cor, que, al escalf de la
primavera, s' enflora i engarlanda altra vegada am les
blanques flors de sos puríssims versos. I véiem llavors,
que quan la gent s' embadalia amb aquella florida, recor-
dant el gran esclat de vinticinco anys enrera que dexá al
mon literari la joia de *L' Atlántida*, venia una ratxada de
un vent fret, que despullava l' arbre de tanta flor i el dexa-
va, sec, malalt, esmortuit.

¡Com ens hem ajupit desseguida els seus devots, a cu-
llir la blanca flor que ha escampat per Catalunya la venta-
da traidora! ¡I com ens hi hem delectat amb els ultims
versos del poeta que porten tota l' embaumadora flaire i
tenen tota la frescor de les poncelles tot just esbadallades.

Mossèn Cinto ha cantat en son llibre els seus amors, i hi
ha posat, no caldria dirho, tot el seu cor, el seu cor ena-
morat de la Verge María, per a fer-n' hi presentalla de un
ram de les flors qu' estimen a la Mare d' aquell qui les ha
criades; tot oferintels-hi li va cantant els passos de la seva
vida amb aquell delicat sentiment que lliga tan be la espres-
sió íntima de la flor, am la infantesa de la Verge, sos des-
posoris, la encarnació, la maternitat, i fins a la passió de
son fill Jesús; i sembla que les flors venen á ser el símbol de
la Verge, que viuen les unes per l' altra, fentse una me-
texa cosa, com ja per endevant axis també ho enten son
autor quan diu en el prolec:

"En vostra front de nin, jo llegesch lo seu nom suavís-

sim; en vostres ullets virginals me sembla veure quelcom de sa dolça mirada; en vostres llabis veig florir sa mitja rialla, qu' es la alegríia dels Sants; y en vostre cor sento un raig de un perfum y una goteta de mel del seu amor."

Son ben hermoses les planes de prosa que van al davant de les "Flors de Maria"; en elles Mossèn Cinto ens parla amb una deliciosa ingenuitat de les floretes que no contentes en seguir de prop els seus passos, volgueren vestirla, anomenantse *camisola* de la Mare de Deu, *mitjeta* de Maria, *xinel-la* de la Mare de Deu, *mantellet* de la Verge, *didalera* de Maria, i de tantes altres que, com "l' amor mai diu prou," prenien els noms de tot alló que tenia intimitat am la Mare de Jesús.

Els *Cantichs* que seguexen a les *Flors* son cansons que com diu son autor, algunes han volat per tots els pobles de Catalunya, mercés a les ales d' una tonada sensilla é inspirada; totes elles vessen aquella tendresa am que 'l poeta escriu sos versos, i que fá que al sentirlos tothom pugui esclamar: ¡axò es de Móssèn Cinto!

Tenquen el llibre els *Idilis*, de quins ne diu Mossèn Verdagner que no tenen altre mèrit que ser Marials; mes no es pas aquet sol: tots son dignes parióms dels altres *Idilis* qu' han immortalisat el seu nom, i amb axò queda fet el mes just elogi; llegintlos, si trova mes que en lloc la forsa poètica del seu autor.

En acabant de llegir les "Flors de Maria", l' esprit sado-llat d' aquell abundor de poesia verdadera, se referma una vegada més en el convenciment de que avui l' home capdal de les lletres catalanes es Mossèn Verdagner.

Podrán dir alguns que son geni va en decadencia: está clar que d' obres com "L' Atlántida" i el "Canigó" no se n' escriuen pas cada quinze dies, pero el poeta místic es el metex de sempre; Deu ens en quart de posarho en dubte: ens semblaría que te de sortirnos al encontre sa visió, i com altre fra Egidi de sos *Idilis*, traurens del nostre error fent brotar a son pas per sobre la terra els lliris de sos versos, de calzer blanc com la puresa de sos sentiments i estams aurífics com la preciosa bondat de son cor.

SANTIAGO MASÓ I VALENTÍ.

LA FORMIGA Y 'L GRÁ DE BLAT

S' esforçava una formiga
per du á cau un gra de blat;
mes, com era molt petita,
no 'l podia arrossegar.

A cada pas que donava
l' hi queya damunt del cap,
y ab prous trevalls si podia
de sota d' ell, aixecars.

Per fi, vegentse perduda
y ab tot lo cos ja nafrat,
va dir a un altra formiga
que molt aprop va passar:

— ¡ Ay! quin servey que 'm farias

si 'm volias ajudar,
á dur á cau, ma germana,
aqueix feixuch grá de blat!

— Al moment serás servida, —
humil, l' altra, va esclamar,
y posant mans á la feyna
del mal pas la deslliurá.

Fiats en sas dèbils forças
quants homes hi ha en aquest mon,
qu' abrassan mes que no poden,
y caiguent esma-perduts
demanan ajuda al próxim.

FRANCISCO X. MAJUELO.

Barcelona, Mars de 1901.

EL POETA

El poeta es el bes esclatant que 's donen l' enteniment i l' amor, i s' encarnen en la presó d' una vida humana; es l' ànima solitaria i perduda entre les boirines del món, alatejant am dalera pera acercar la llum del misteri que vol escorcollar; il-luminant serena 'l front i retorsant-se anelanta entre les ales del cor; es la personificació d' un desitj de vida volant com una papellona en busca de colors i perfúms que li asserenin l' eczistencia, entre les esmortuides despulles d' uns erms espinosos que li volen deturar la volada; es el ser animós que 'ns vol endolsir la prosa de la vida, buscant l' ideial a través de les miseries escarnidores del món; es la rialla benefactora que vol endolsir nostres cors, i 's trova glassada per la mofa i 'l sarcasme de cares que la miren esclatar fent-li una mueca, com una cosa digne de llàstima i compassió; es el plor mes purificat de l' ànima apenada, escarnit i profanat per una rialla burlesca dels que no 'l volen conèxer.

Que n' és de noble l' ideial del poeta! Però ¡que plè d' amargures i tristors! Ell ve a xuglar el nèctar de la poesia,

però 'l mon li encercla d' espines punxantes les flors que l' atrauen; té l' ànima rica i plena de sentiments i desitjos enlairants; i no obstant la gent se 'l mira passar com un pobre captaire perseguit i apedregat de la brivalla; porta la vida al cor per escamparla arrèu, i no obstant totòm se 'l guaita com una visió descarnada que hagués dextat les mortalles del sepulcre; porta 'l plor beneit de la tristesa, la rialla del consol, i 'ns sembla una mena de saltimbanquis capàs de fernos passar les ores d' oci, amb alguna rialla arrencada del cor.

Tots els que sentim frissament de llums serenes qu' enllumenen les regions de l' art i de la poesia; tots els que 'ns trovèm malament en el jas de la prosa de la vida; femli pas a n' aquet ser misteriós perquè 'ns enllumeni 'l front i 'ns abeuri 'l cor de sentiment; perquè 'ns tregui la prosa que 'ns encercla.

No volguèm que sigui ell, el poeta, la flor del cementiri voltada de tombes i de morts que mai poden axecar-se; volguèm que sigui la flor de la prada tota enronada d' abelles i papellones que la festejen. No volguèm que sigui la viola umil que al descloure son ullet bell, la marceix l' anyoransa i 'l frissament de llum, de color i de afalcs que la primavera porta; fem que sigui la flor bressolada i acoronada per un bes de bon temps. No fém com al pobre captaire que se li abordin gossos, no; obrim-li el cor ben bé, i paguem-li la bona obra am l' almoina d' un somriure arrancat de l' ànima, qu' ell amb axò 'ns beneirà. No 'l fem servir de pallaso en els passatempes de la vida per a entretenir-nos; que sigui nostre bon amic per contar-nos i fer-nos sentir emocións verdaderes i divines; i al veure 'l passar no diguèm als nostres amics, tot signant-lo amb el dit, i amb el mitjriure de la mofa a flor de llavis:—Tu, aquell es poeta...

ANTONÍ VIVER.

Girona, 5 de Mars de 1902.

EL GORC DEL COMTE

(IMPRESIÓ)

La nit embolcallava am son ferésteu mantell els prats i la serra; tot estava quiet menys l' atapatit brancam de les

alzines, els brucs i arbossos, que empesos per un aire fresquívol es remenaven continuament am remor casi imperceptible.

De sopte, s'esquinsà el vel tenebrós, i pel mitj del estol de núvols que pel cel divagaven, la lluna enviá sa llum mústiga reflectint sa claror l'aigua del gorc, vorejat d'espesses bardisses, engalanades am la verdor de les eures i vadielles.

Joguet ma pensa de l'imaginació, va semblarme ovirar entre les ombres de les plantes el cos mal-ferit del *Cap d'estopa*, estès damunt les bardisses, penjat el cap enrera i 'ls brassos allargassats amb una ma dintre de l'aigua.

Clavat al pit, lluí el punyal fratricida, i una vermellosa taca tenyía el traje del desgraciat Comte.

Horroritzat, espaordit per la visió, vaig taparme la cara, pro a mes orelles arribaven els planys dels arbres al batre el vent les fulles; vaig procurar fugir d'aquell terror amarat de sanc ignocenta; però les cames em flaquejaven.

La lluna com si volgués acompanyar mon dol, va escòrrers darrera 'ls núvols, quedant tot en la més complerta i esgarrifosa foscor.

. . . . .

Al desvanèxers la visió, la lluna havia tornat a enllumenar els prats i la serra.

Prou que, correguent, procurava apartarme del gorc funest, mes l'aigua saltironejant pel rieró, feia estremir mos nervis, com si 'l seu soroll fos un càntic funeral endressat al infelís *Cap d'estopa*.....

JOSEP ADROHER GUYTÓ.

SONET

*L'esposa del Senyor, envolcallada
am blanc mantell, flectida al presbiteri
desgrana 'l res que murmurá 'l salteri
sota la nau d'encens ubriacada.
Llança al Senyor la penetrant mirada
cercant pel seu dolor suau refrigeri,*

*esbandint en sos prechs tot el misteri
 qu' ha fet la seva pensa immaculada.
 Guaita al redòs possessionat d' imatjes
 que llur divinitat el dol conçola
 com el riure del alba en els paratjes...
 Com un perfum l' ànima seva vola
 en eixa immensitat de romiatjes...
 I un plor de perla dels seus ulls rodola.*

ALPHONS MASERAS.

L' ART A GIRONA

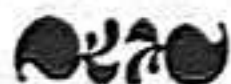
També aquesta quinzena hi ha hagut quelcom esposat a can Estruch, merexedor de que se 'n parli.

En Texidor ha comensat amb un pastel i un dibuix al carbó, aquet mes agradable i correcte que 'ls que li conexiem, i l' altre fi, simpàtic i d' assumto molt ben escullit. La factura confirma lo que dèiem en nostra número passat.

En Girbal i Balandrú ha vingut després, presentant tres teles les quals teneu totes les matexes qualitats i els matexos defectes.

Parlarem, doncs, en general. S' hi veu una certa trassa i un especial carinyo en la factura que revelen bones disposicions artístiques; empró cap d' elles té la impressió que tindria si fosin fetes directament del natural; el color apagat, fals i sense fineses, els hi dona un aspecte aspre i encartronat. No sugestionen al espectador am tot i ser fetes per aquest sol motiu. Cal tenir en compte que no es suficient perque una obra sigui vendible escullir un assumto engrescador: hi ha que acolorirla am vivesa, cosa que aconselleriem que fes en Girbal si no fòssim contraris del mercantalisme. Ens agradaria vèureli alguna cosa feta de bona fé aon l' art no estés esclavisat per l' esperansa del negoci.

B. C.

DESDE CASSA DE LA SELVA

La festa major d' enguany s' ha vist molt animada de forasters que de tot arrèu han concorregut pera disfrutar els molts atractius que tots els anys oferex aquesta vila.

Un dels principals, ha sigut l' Orfeó Catalunya qu' am tant d' acert dirigex l' inteligent mestre Mossèn García, com també la predicació de la paraula divina per l' Illm. Dr. Collell, canonge de Vich.

El concert que l' Orfeó Catalunya, doná en el seu gran local, fou un gran triomf; la sala era incapás de donar cabuda a la multitud qu'

apilada a la porta d'entrada buscava un lloc desde aon poguer apreciar l' indiscutible mèrit d' aquest numerós Orfeó qu' am tanta rapidés ha conquerit l' apreci i admiració de tothom.

Doná principi la vetllada cantantse "El Comte l' Arnau" am molta justesa i afinació com les demás composicions, catalanes totes, que foren molt aplaudides, sobresortint "La Sega" que dexà del tot complascuda a la distingida concurrència, fins als més repelosos en aquestes questions.

El tenor Sr. Cortacans va cantar "La Mare de Deu" del mestre Nicolau, composició tan popular com melodiosa i tan ben interpretada com l' esmentat tenor sol fer-ho. El barítono Sr Cunillera am la romansa italiana fou molt aplaudit.

En resum, la festa resulta lluidíssima, no sentintse res mes que elogis a l' Orfeó i a son digne director Mossèn Garcia.

El die següent va cantar-se la missa *Brevís* de 'n Palestrina, quina impressió sapigué molt be retratar el Dr. Collell, desde la trona, enal·lucint i posant en el lloc que li correspón a n-el Orfeó, i senyalant el paper importantíssim que te destinat a fer dins la societat, contribuint a establir el regnat de Deu per medi de l' art.

J. A. G.

PARÉNTESIS

S' ha rebut en la *Asociación Literaria de Gerona* el premi ofert pel certam que enguany es vol celebrar. Diuen que els elements clàssics d' aquesta societat desitjen que s' oferexi el sobre dit premi a la mellor poesia que tingui per títol *El Fénix del Castellanism burocrático* i que am bona punteria glosi aquets versos: *Libre Gerona, feliz è independiente—se abrió al Catalanismo incautamente;—viéronse estos traidores—fingirse amigos para ser señores*. Els versos deuen ser alexandrins, sonorament plans, no poden passar de cent trenta nou i deuen ser *pareados*. Es concedirà, segons veus, altre premi, que regalarà un *Ilustrísimo*, al que defensi mellor la conveniència de treure 'l nom de *Cervantes* a n' el pittor carrer que tenim en la immortal ciutat. A n' aquet premi a mes de l' Angel del Arco Molinero creiem que hi obtarán *sebes* catalanes, perquè es concedit am sentit comú.

Després els de la *Literaria* digrán que no 'ls hi fem propaganda; com hi ha món, si 'ns els menjariem..... a festes.

X. Z.

De *La Barretina*.

"M' han preguntat quina mena de periódic es *L' Enderroch* que 's publica á Girona.

Ignoro si surt encare ó no, pero lo que si puch dir que perteneix á la quadrilla lliberalesca y encare que fassi de catalanista es digne company de la *Campana y Esquella*.

N' agafó un número atrassat y hi trobo lo següent:

“Aquí, entre nosaltres, la religió de mort, l' idea negra de l' infern pera totas las santas rebeldías; allá, entre 'ls vius, la religió de vida que veu en lo rebelde l' home del pervindre, el triomf de l' ánima lliure dels pobles que no volen morir.”

Aixó, (á mes de ser una bestiesa) es lo que deyan els lliberals del any 12, autors del sistema centralista que avuy patim y per lo tant, *L' Enderroch* per carambola resulta centralista.

Ab aixó, cuidado ab *L' Enderroch*“.

I els que no 'n tinguin prou am *La Barretina* poden passar una ullada per *Lo Geronés* que treu am franquesa catalana els drapets al sol a n-aquesta mena de periòdic, que té ideies *avansades* perquè fa tropa i perquè els seus redactors deuen haber llegit en un paperot qual-sevol que el clericalisme es un fòssil que no s' avé amb el raigs X i la telegrafia sense fils, i que la llibertat de la raó es la conquesta més sagrada del sigle XIX.

* * *

Hem rebut un llibret titulat *Staramsadas*, original den J Staramsa, ò sigui, Josep Asmarats. Val un ral i per aquet preu l' autor es propo-sa curar el mal humor. A nosaltres sigui per que les coses d' Espanya no marxén gaire be ò sigui per lo que vulgui, no ens ha pas fet riure, axò no vol dir que a certs adolescents i a molts altres que no ho son, aquells estirabots no 'ls hi fasin gracia. Hi ha gent de tota mena; millor per en Asmarats.

* * *

Fa dies que en aquesta ciutat passen coses que si be ara, han revestit escassa importancia, enclouen no obstant extraordinaria gravetat; ens referim a les cuestas i baralles que hi ha hagut en públic, i que ara segons sembla, gracias á la intervenció de persones de autoritat i recte enteniment, están en vies d' arreglo.

El públich esperaba axò amb ansia, porque les intemperancies d' alguns, plens d' eczagerat amor patri, massa gelosos del honor nacional que veuen insults i burles allí ont no hi ha mes que bon humor propi de la juvenesa, podien ser causa d' una lluita i d' un odi tan inútils com vergonyosos.

No tractem de culpar ni de disculpar á ningú, ampró es evident que 'ls que per sa professió, i la seva significancia dintre la societat. la serietat que requerex el cos á que pertanyen, tenien que esser els primers en donar mostres de mes cordura. Que no ho han fet axí, ho prova lo succeit darrerament en el carrer de l' Albareda.

Quan hi ha algú qu' es culpable, qu' ha faltat á la llei, se 'l agafa ó se 'l denuncia; però se ha de fer en una forma, que no dongui lloc á creurer qu' es una venjansa de ressentiments personals, feta al amparo d' un uniforme que tot-hom sab te de respectarse.

Una advertencia pera acabar; pels carrers de Girona corren una colla de criatures que no s' amagen pas de dir que tenen el catalanisme entre *ceja y ceja*, i que afrofiten la primera per fer el quixot i *desfacer entuertos* imaginaris.

Fa molt temps que aquesta colla esperaren en un carrer solitari,

apartat i a des-hora, a un jove per un assumpto del que ni val la pena de parlarne, repetint la cosa pera posar en clar tonteries, que no significaven res, ni anaven en lloc.

Si á les hores no va comensar la brega que ara tan ens disgusta, poden donar gracies á que dit jove es xicot prudent y ben educat.

Aconsellem, doncs, al pares de 'ls esmentats joves, que per contribuir á la bona obra de restablir la pau, procurin interposar sa autoritat.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

Mossèn Jacinto Verdaguer, ha sigut traslladat a la "Vila Joana" de Vallvidrera, propietat del alcalde de Sarriá de Barcelona Sr. Miralles, qui li ha cedida graciosament, habent sigut convertida am un sanatori provisional.

L' estat del poeta es grave á última hora Pregem á Deu per la seva salut.

En el Saló Parés de Barcelona, s' ha obert la Exposició d' art íntim del "Institut Olotí". Procurarem parlarne.

Hem rebut un devocionari titolat "Mon Tresor" original del P. Palau de quin fem bones referencies, i una obra de música relligiosa composta per el mestre Rué, pvre. D' amdós trevalls en parlarem en el nombre vinent. Entretant quedém profundament agraits a sos autors.

També ens ha enviat amb afectuosa endressa, que remerciem, unes "Staramsades" de quines en donem comte en altra secció.

Ha visitat nostra redacció *El Norte Catalán* setmanari tradicionalista que 's publica a Vich. Am gust dexem establert el cambi.

Tenim entés que l' "Orfeó de Blanes" que am mol acert i entusiasme dirigexen nostres amics Mossèn Batlle i n' Emili Mestres, está preparant una vetllada per a darrers d' aquet mes.

Al seu degut temps ne donarem compte a nostres llegidors.

El 17 del present més es celebraren en Lleyda el Jocs Florals, obtidguent la Flor Natural, el mestre de Tossa N' Emili Serrat i Banquells, per sa poesia "Amor etern".

En Busquets i Punset está preparant una collecció de trevalls sobre Mossen Verdaguer, i en Suriñach Baells un tomet de poesies ab il·lustracions.